

ת"פ 3666/06/16 - יהושע סגיס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

בפני	כבוד השופט יואל עדן
המבקש:	יהושע סגיס
	באמצעות ב"כ עו"ד ישראל לוליק אסל
נגד	
המשיבה:	מדינת ישראל
	באמצעות פמ"ד

החלטה

1. המבקש עותר לפסיקת פיצויים והוצאות הגנה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

המבקש, אשר היה הנאשם 2 בהליך במסגרת ת.פ. 3666-06-16, זוכה בהכרעת הדין מיום 29.3.18, תוך שנקבע כי זיכוי אינו אך מחמת הספק, וכי הראיות באישומים הרלבנטיים מביאות למסקנה פוזיטיבית כי לא בוצע ע"י המבקש והאחרים, המיוחס להם בכתב האישום.

לטענת המבקש חלות בעניינו שתי החלופות הקבועות בסעיף 80 לחוק העונשין, החלופה בדבר העדר יסוד להאשמה, והחלופה בדבר קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות היעדרות לבקשה.

המבקש מפנה להכרעת הדין ולקביעות במסגרתה, בהן, בין היתר, כי האישומים מתבססים אך באופן חלקי על ראיות, ובעיקר על חיבור ביניהן הנעדר עיגון ראייתי, כי כתב האישום כלל טענות גם שלא על בסיס ראיות, הודעות אשר הוגשו בהסכמה ללא העדת נותניהן זיכו את המבקש מכל אשמה בפרשה הרלבנטית ביחס אליהן, כי כתב האישום כלל גם סעיפים אשר לא התיישבו עם הודעות שהוגשו בהסכמה, ואף הוסף סעיף לגביו לא נטען דבר במהלך המשפט ואף לא בוצע ניסיון להוכיחו, ביחס לעריכת פרוטוקול לפגישה מסוימת.

נטען כי הדברים מקוממים לאור כך שהפוטנציאל המזכה בעדויות אשר הוגשו בהסכמה, ללא העדת עורכיהן, כה רב, עד כי היה על כל תובע סביר להבין כי אין ממש באישומים, וכי הדברים נכונים גם אילו היו ראיות נוספות בעלות פוטנציאל מרשיע, וכאלה מעולם לא היו בחומרי החקירה, וממילא גם לא הוצגו.

עוד נטען כי כפי שעלה במהלך המשפט, והתביעה אף ראתה בחומרי החקירה, לא ניתנה דעתה של התביעה הן במהלך החקירה כגוף מלווה, והן במהלך ניסוח כתב האישום, למערכת היחסים בין המבקש לסמנכ"ל התפעול של הנמל.

נטען כי כל תובע סביר היה יודע ומבין מיד כי אין כל אשמה פלילית במעשי המבקש, כפי שניסה ליחס זאת כתב האישום, ועל כל תובע היה להבין כי המבקש יזוכה מכל אשמה.

עוד נטען כי עוד בטרם תום פרשת התביעה, לאור העדר ראיות כנגד המבקש, היה על התביעה לשקול את עמדתה ביחס להמשך ניהול ההליך כנגדו, אך היא נמנעה מלעשות כן, גם לאחר סיום פרשת התביעה. בהקשר זה נטען כי גם במהלך המשפט פנה ב"כ המבקש לא פעם אל התובעים בבקשה לשקול עמדתם מחדש לגבי המשך ניהול ההליכים כפי שהם מחויבים לעשות בכל תיק, ופניות אלו נענו בהמשך ההליכים.

נטען כי אין כל סתירה או מידע חדש אשר באו בפני בית המשפט, בכל הקשור למבקש או לגרסתו הסדורה, וכי בעניינו של המבקש לא העידו עדים בניגוד או שלא בהתאמה לדבריהם במשטרה.

נטען כי מכלול הנסיבות מצדיק היעדרות לבקשה במלואה, בסכום המקסימאלי אותו ניתן לפסוק לפי התקנות בגין ניהול ההליך כולו, לרבות ארבעה ימי מעצר, בהם היה נתון המבקש.

עוד נטען כי לאור פרשת התנהלות קצין החקירות ערן מלכה, היה על המשיבה לנקוט משנה זהירות יותר מאשר בכל תיק אחר, בטרם יוגש כתב אישום, ולכל הפחות לנקוט בבחינה מלאה ומעמיקה של חומרי החקירה ע"י מי שלא היה פרקליט מלווה בתיק, ומכלל ההתנהלות בתיק עולה כי הראיות לא נבחנו ונשקלו כפי שהיה ראוי לבחון ולשקול, והתוצאה, מבחינת המבקש, הינה עוול גדול, הוצאות מרובות, שנים של עינוי דין, אובדן השתכרות, ופגיעה בשמו הטוב ובבריאותו.

ב"כ המבקש מוסיף ומפנה לאמון הרב שניתן ע"י בית המשפט בעדות המבקש, אשר בוסס על כלל מארג הראיות כפי שהיה ידוע לתביעה בטרם הגשת כתב האישום, וכי דבריו אלה של המבקש נמסרו על ידו בחקירותיו במשטרה עת היה עצור, ולא היה ער ליתר הראיות בתיק, והוא מסר את האמת לאמיתה.

2. המשיבה מתנגדת לבקשה, ולטענתה על פי המבחנים שנקבעו בפסיקה, היה יסוד לאשמה שיוחס למבקש בכתב האישום ולהעמדתו לדין, ולא מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין.

ביחס לעילה הראשונה בדבר העדר יסוד לאשמה - נטען כי הכרעת הדין מושתתת רובה ככולה על ממצאי מהימנות שנקבעו ע"י בית המשפט לגבי העדים, לאחר ששמע את עדותם, ובית המשפט החליט שלא ליתן אמון במספר רב של עדי תביעה, ולגבי עדי תביעה אחרים החליט שאין לקבל את אמרתיהם במשטרה או שאין להעדיף על פני עדותם הסותרת בבית המשפט, ובמרבית הנושאים שהיו שנויים במחלוקת, העדיף בית המשפט את עדות מי שהיו הנאשמים והמבקש בכללם, על פני עדי התביעה שסתרו אותם.

נטען כי משנקבעו קביעות המהימנות כפי שנקבעו, וזוכה המבקש זיכוי מוחלט ונקבע כי לא עשה את המעשים אשר יוחסו לו בכתב האישום, מסיבה זו, בין היתר, לא הוגש ערעור בעניינו של המבקש, לאור כך שככלל בית משפט של

ערעור אינו מתערב בקביעות עובדתיות וממצאי מהימנות.

נטען כי אין מדובר במקרה בו ברור מראש שחומר הראיות שבפני התביעה אינו מספיק להרשעה בפלילים, וכי אותם עדים שבית המשפט לא האמין להם בשילוב עם יתר הראיות והעדים ששינו בבית המשפט מגרסתם בחקירת המשטרה, היוו יסוד סביר להרשעת מי שהיו הנאשמים, והמבקש בכללם. ב"כ המשיבה מפנים להודעות חלק מהעדים, ונטען כי לו היה בית המשפט מעדיף את גרסתם במשטרה, הרי שהיתה התוצאה משתנה. נטען כי מדובר בעדים רבים ושונים, אשר אין ביניהם קשר, ואין לאף תובע יכולת לצפות שבית המשפט יעדיף על פני אלו את עדויות מי שהיו הנאשמים, וגרסתם.

נטען כי הגשת כתב האישום בתיק זה נעשתה לאחר שחומר החקירה נבדק היטב, כתב האישום שהוגש אושר על ידי פרקליט המדינה, לאחר קיום דיונים לגביו עם בכירי פרקליטות המדינה, ובמקרה ספציפי זה המשיבה לא הסתפקה ב"תובע סביר", אלא נקטה זהירות יתרה בטרם הגישה את כתב האישום, עד כדי החלטה של פרקליט המדינה עצמו.

ביחס לאי חזרת המשיבה מכתב האישום לאחר שנשמעו עדיה, נטען כי בתום פרשת התביעה, סברה המשיבה שהראיות שהובאו על ידי די בהן כדי להרשיע את מי שהיו הנאשמים והמבקש ביניהם, וכי המבקש עצמו לא העלה בסוף פרשת התביעה טענה שאין עליו להשיב לאשמה.

עוד נטען על ידי המשיבה, כי בפרשה זו הורשעו שלושה נאשמים אחרים על פי הודאתם במרבת כתב האישום כפי שיוחס למבקש ולאחרים, על סמך אותו חומר ראיות, שעמד בבסיס ההחלטה להגיש את כתב האישום כנגד המבקש. נטען כי הכרעת הדין במשפטם של האחרים אינה מהווה ראיה בעניין המבקש, ובית המשפט כאן הוא ששמע את העדים והכריע שיש לזכות את המבקש זיכוי מוחלט, אך עצם ההודאה, על סמך אותו חומר חקירה, כאשר הנאשמים האחרים מיוצגים כדבעי ע"י עורכי דין מנוסים, יש בה כדי להראות שגם לדעתם היה בחומר החקירה יסוד לאשמה.

ביחס לבקשה לפיצוי בגין ימי מעצר, נטען כי מדובר במעצר לצרכי חקירה, וכי המעצר הוארך בהסכמה בדיון הראשון, ובנסיבות אלו, אין לטעון כי מדובר במעצר שווא המזכה בפיצוי לפי סעיף 80.

נטען כי היה בתיק זה יסוד לאשמה כנגד המבקש, וכי אין מדובר במצב קיצוני של אי סבירות בולטת, אלא מדובר במקרה מובהק בו חל פיצוח במשקל הראיות בעקבות הדיון, דבר שהמשיבה לא היתה חייבת לצפותו.

ביחס לעתירה לפסיקת פיצוי על פי העילה השנייה בסעיף 80, נטען כי הנסיבות האחרות עליהן נדרש בית המשפט לתת דעתו הינן קיומו של עוול ועקרון השבת המצב לקדמותו, וכי בראש השיקולים מצויה הפגיעה האפשרית הנוגעת להעמדה לדין ולהחזקה במעצר, במצב המשפחתי, החברתי והכלכלי של מי אשר זוכה בדיון.

נטען כי המשיבה לא פעלה בזדון ולא פעלה ללא סיבה סבירה, כי היה אינטרס ציבורי רב בהעמדת המבקש לדין, לאור מהות כתב האישום, ההליכים לא התמשכו ואף להיפך, והמבקש לא נפל קורבן לעלילה שהטעתה את רשויות התביעה

והמשטרה, ולפיכך, לא קמה עילה לפיצוי גם לפי החלופה השנייה של סעיף 80.

ב"כ המשיבה מוסיפים כי בעניינו של המבקש גם לא מתקיימות הנסיבות אשר בעטיין נשללים פיצויים מנאשם שמזוכה, אך יחד עם זאת, נטען כי לא פורטו ע"י המבקש נזקים מיוחדים כנדרש בפסיקה, וכי בעצם ניהול המשפט והמעצר אין כדי לחייב את המשיבה בתשלום פיצוי, גם במקרה של זיכוי מלא, כמו זה של המבקש.

3. המשיבה ביקשה להגיש ראיות אשר עמדו בפניה בטרם הוגש כתב האישום, ובהסכמה הוגשו הודעות של מספר עדים אשר העידו, הודעות אשר במסגרת שמיעת הראיות לא הוגשו.

בנוסף הוגשה הודעה מוסכמת בה פורט סך התשלומים ששילם המבקש לבא כוחו בהליך זה ובהליך המעצר, וביחס למספר הדיונים שהתקיימו בהליך כולו.

4. לאחר שנשמעו הצדדים ונשקלו טענותיהם, באתי למסקנה כי הבקשה בדיון יסודה, וכי המבקש זכאי להוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו, מכוח כל אחת משתי החלופות הקבועות בסעיף 80 לחוק העונשין.

כפי שעולה מהכרעת הדין, ומכל אשר הובא במסגרת ההליך, לא היה כל יסוד להאשמה. מסקנתי היא כי תובע סביר לא צריך היה להגיש את כתב האישום, אשר כפי שנקבע בהכרעת הדין, כלל עובדות אשר לא הובאו לגביהן ראיות, כלל טיעונים נעדרי עיגון ראייתי, ולא היו כל פסול או סטייה מן השורה בהתנהלות המבקש.

כל זאת לצד האמור בהכרעת הדין ביחס לחקירה והתנהלותה. אמנם לא התנהלות זו היא אשר הביאה להכרעה, והכרעת הדין ניתנה תוך התייחסות לגופו של עניין, לאישומים, לראיות ולטענות, אולם, ככל ששונה היתה ההתנהלות האמורה, בכל אחת מהנקודות אשר להן התייחסות בפרק זה בהכרעת הדין, התוצאה לעצם הגשת כתב אישום היתה צריכה להיות מושפעת מכך. גם על פי החומר הקיים לא היה יסוד להאשמה, אך מכל מקום, הגשת כתב אישום בהתקיים שורה זו של בעיות בהתנהלות החקירה, ללא ביצוע חקירות ובדיקות נדרשות, לצד אופן הפרשנות של ראיות, כאמור בהכרעת הדין, אינה בגדר הסבירות, ויש לומר כי מדובר בחוסר סבירות ברף גבוה.

עניינם של האחרים, אליהם מפנים ב"כ המאשימה, שונה, ודי בהפניה לנוסח האישום וההסדר בעניינם, אשר הוגש כעת במסגרת המוצגים אשר הוגשו בהסכמה בבקשה זו, מה גם שהשיקולים של פלוני בהגעתו להסדר טיעון, אינם יכולים להביא למסקנות ביחס לאלמוני. די בהפניה לכך שעל פי הסדר הטיעון של האחרים, קיימת הודאה בעובדות אשר באישום השלישי, אישום אשר לא יוחס למבקש, כמו גם לא למי שהיה הנאשם 1, אלא יוחס למי שהיה הנאשם 3, ולו בלבד. גם העובדות אשר מפורטות באותו אישום שלישי, ייחסו לאחר מעשים חמורים מאלו שיוחסו למי שהיה הנאשם 3. אפנה לעניין זה לאמור בהכרעת הדין ביחס לאישום הרלבנטי, ולהתייחסות לחומרה העולה מדברי עד המדינה ביחס למעשיו.

5. סעיף 80(א) לחוק העונשין קובע:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט...".

שתי עילות לתשלום הוצאות הגנה ופיצוי על מעצר נקבעו במסגרת סעיף 80(א) לחוק העונשין. האחת, כי **"לא היה יסוד להאשמה"**, והשנייה **"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"**.

ייתכן תחילה, כי עצם העובדה שנאשם מזוכה, אינה מקימה, לכשעצמה, זכות לפיצוי, ונדרשת התקיימות אחת מהעילות אשר קבועה בחוק העונשין. ר' ע"פ 7235/16 ירון כהן נ' מ"י (18.2.2018):

"הזכות הקבועה בסעיף 80 לחוק, מאזנת בין זכויות היסוד של נאשם לחירות, לכבוד ולפרטיות שנשללו ממנו במעצר או במאסר עד שזוכה, ובין האינטרס הציבורי הקיים בהעמדתם של עבריינים לדין. האיזון בין שיקולים נוגדים אלה, מוגבל על פי מהותו. על כן סעיף 80 לחוק קובע כי עצם הזיכוי בדין אינו מקנה לנאשם זכות לפיצויים ועל מנת שזו תקום נדרש קיומה של אחת משתי עילות: העדר יסוד להאשמה או קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי כאמור...".

במסגרת ע"פ 7235/16 צוינו השיקולים המתייחסים להתפתחויות ראייתיות בשלב המשפט, והשיקולים הנוגדים, כגון חוב המדינה בפיצוי כמקדם גם את האינטרס הציבורי בפיקוח ובקרה על שיקול הדעת וההתנהלות הראויה.

בע"פ 4466/98 **דבש נ' מ"י ואח'**, פ"ד נו(3), 73, נפסק ביחס לעילה הראשונה של העדר יסוד להאשמה, לאחר בחינת המבחנים השונים בפסיקה שקדמה לו (ר' סעיף 16 לפסק הדין), כי המרכז הוא במבחן הסבירות והזהירות הראויה. ר' לענין זה סעיף 17 לפסק הדין:

"בילוש בניסיון למצוא מכנה משותף לכל נוסחאות אלו כולן, יוליכנו קוממיות - ולא להפתעתנו - אל מבחן הסבירות קשישא, אותו מבחן שהורגלנו זה מכבר בענפי המשפט כולם, או אם נישמר בדברינו - ברובם; "סבירות" או העדר "אשם" מצד התביעה בהגשתו של כתב האישום לבית משפט... פירוש הדברים הוא זה: במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום ייצא נאשם זכאי בדינו... ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של הנאשם ותיאלץ לפצותו על מעצרו ועל מאסרו".

ביחס לעילה השנייה - **"נסיבות אחרות"**, נפסק (בסעיף 18 לפסק הדין): **"עילה זו של "נסיבות... המצדיקות"**

שיפוי ופיצוי, עילה היא ללא גבולות וסייגים. אין לה לא גוף ולא דמות-הגוף ושואבת היא כוח ואון במישרין ממעין הצדק. הצדק הוא האמור להורות לבית המשפט הדרך, כמובן תוך הבנה שזיכויו של נאשם באשר הוא אין די בו כדי לזכות בפיצוי. מושג מפתח לענייננו הוא מושג העוול".

בסעיפים 19 ו-20 לפסק הדין, הובאו דוגמאות ביחס לפעילות בלתי תקינה של רשויות החקירה והתביעה, אשר הביאו לפסיקת פיצוי, ובהמשך (סעיף 20), התייחסות לנסיבות בהן לא יהא מוצדק לחייב את המדינה בפיצוי ובשיפוי, למשל נסיבות הקשורות בהתנהגות נאשם, ומנגד, מקום שבית המשפט סבור כי התנהגות התביעה ראויה ורצויה, ניתן לגורם זה משקל לשלילת חיוב המדינה בפיצוי ושיפוי.

עוד נפסק כי לא די בתחושת הצדק, אלא יש לבחון את כלל האינטרסים השונים ולשקללם, ובהם: "מקומו והצורך בקיומו של ההליך הפלילי בחברה בת ימנו; תפיסת יחסי היחיד והמדינה בכלל ובהליך הפלילי בפרט; ההליך הפלילי כחלק הכולל אפשרות מובנה כי נאשם ייצא זכאי בדינו; הנזקים הנגרמים ליחיד העומד לדין פלילי ויוצא זכאי בדינו; איתור תחנת-המוצא להכרעה בשאלה מי ראוי שיישא בנזקים הנגרמים לנאשם בהליך הפלילי; הצדק שבהטלת הסיכון על היחיד שיצא זכאי בדינו, ומנגד הפגיעה בהליך הפלילי אם בסופו של יום תאלץ המדינה לפצות ולשפות את היחיד; שיקולי הסדר החברתי ופיזור הנזק; החשש שמא הטלת חיוב על המדינה לשפות לפצות נאשם שיצא זכאי בדינו עלולה לרפות את ידי התביעה; עלות החברה אם תאלץ המדינה לשפות ולפצות את היחיד; יכולתו של היחיד למנוע את ההליך הפלילי בשכנוע התביעה בעוד יום בחפוטו על אף הראיות לכאורה שנאספו לחובתו; זיכויו של נאשם שאינו זיכוי מטהר אלא זיכוי מן הספק או זיכוי טכני או זיכוי בשל נסיבות שאין לתביעה שליטה עליהן (למשל: עד שנעלם או עד שברח מן הארץ) ועוד".

הנה כי כן, העילה השנייה לפסיקת פיצוי עמומה היא, ונעדרת הגדרה ברורה, כמו גם גבולות ברורים. שיקולי הצדק מקבלים מקום מרכזי, אך לא בלעדי, ולצידם שורת שיקולים כמפורט לעיל, תוך שהזיכו לכשעצמו אינו עילה בלעדית או ישירה לפיצוי, ו"זיכוי מטהר", דהיינו זיכוי פוזיטיבי שאינו מחמת הספק, הינו אחד השיקולים, אם כי גם הוא אינו שיקול בלעדי, ואינו מביא, לכשעצמו לתוצאה של פסיקת פיצוי.

יצוין כי ב"כ המשיבה אמרו מפורשות הן בתגובתם והן במסגרת ההליך, כי בעניינו של המבקש, לא מתקיימות נסיבות בעטיין נשללים פיצויים מנאשם שזוכה, ולפיכך, לא יורחב בעניין זה.

6. העילה הראשונה בסעיף 80 (א) לחוק העונשין מתקיימת, והמסקנה הינה כי לא היה יסוד להאשמה.

ב"כ המשיבה מבקשים להפנות להודעות שונות אשר ניתנו במשטרה על ידי מספר עדים, בהם עדי תביעה 6, 30, 34, 36, 51, 53 ונוספים.

אינני מוצא כי יש בהודעות אלו כדי להביא למסקנה בדבר יסוד סביר להאשמה.

האמירות אליהן מפנים ב"כ המשיבה הינן בחלקן כלליות, ובחלקן אינן בבחינת ראייה שעל סמכה ניתן להכריע במשפט פלילי. כך, אמירה "כולם ידעו" אין בה לשעצמה כדי לאפשר הרשעה, ואף לא כדי להצביע על סבירות בהגשת כתב אישום.

ביחס להודעתו של ע.ת. 6 - אין בה את אשר נטען ע"י ב"כ המשיבה. כך, בדיון שהתקיים בבקשה לפיצוי, נאמר ע"י ב"כ המשיבה ביחס לע.ת. 6: **"בהודעה שלו מיום 28.5.14 עמ' 4 שו' 107-112 אמר שאלדד ושוקי רצו שיהיה פיקוח חיצוני"**. הודעה זו הוגשה במסגרת ההודעות שהוגשו כעת בהסכמה, ועיון בשורות אלו אליהן מפנים ב"כ המשיבה מעלה כי לא כך נאמר שם על ידי ע.ת. 6. המילה "חיצוני", אינה מופיעה כאשר הוא מתייחס לשוקי ואלדד. כך, החוקר שואלו: **"אמרת בתגובה לדו"ח בדיקה מיוחדת כי היתה בקשה והמלצה של נציג איכות הסביבה שיהיה פיקוח ע"י חברה חיצונית בזמן שגם הוא וגם משרד להגנת הסביבה לא דרשו כי הפיקוח יהיה דווקא חיצוני. איך אתה מסביר את הסתירה?"**.

תשובתו של ע.ת. 6 היתה כדלקמן: **"יכול להיות שלא דייקתי בדבריי, אבל אני יודע ששוקי ואלדד רצו שיהיה פיקוח ואני יודע שלעשות מנגנון פיקוח מתוך עובדי הנמל היה מייקר מאוד את העלויות ולכן כשאיכות הסביבה דרשו פיקוח הסכמתי ואמרתי ליצואנים שמהיום יהיה פיקוח כי זו דרישת איכות הסביבה וההנהלה ושהפיקוח יהיה חיצוני"**.

מתמלול הקלטת הודעה זו של ע.ת. 6 מיום 28.5.14 אשר הוגש גם הוא במסגרת ההודעות שהוגשו כעת, בעמ' 1494 למוציגים אלו, עמ' 28 להודעה, שם בשו' 17-19 - נשאל: **"אתה אמרת בתגובה לדו"ח בדיקה מיוחדת שהייתה בקשה והמלצה של נציג מאיכות הסביבה שיהיה פיקוח על ידי חברה חיצונית"**. תשובתו של ע.ת. 6 הינה - **"נכון"**.

טיעון זה של ב"כ המשיבה במסגרת הבקשה לפיצוי, בא כדי לתמוך בטענתם על כי מהחומר שעמד בפניהם בעת הגשת כתב האישום, לא היתה דרישה של המשרד להגנת הסביבה לפיקוח חיצוני, וב"כ המשיבה מוסיפים כי לא רק שלא היתה דרישה לפיקוח חיצוני מהמשרד להגנת הסביבה **"אלא שמדובר בדרישה שהמבקש יצר לגביה מצג שווא"**. קריאה של הדברים המצוטטים מהודעת ע.ת. 6, אליהם מפנים ב"כ המשיבה לתמיכה בטענתם זו, כמו גם את שאר ההודעה והתמלול, שוללת יצירת מצג שווא ע"י המבקש, מכל וכל.

הניסיון להסתמך על ההודעה של ע.ת. 6 במשטרה, אך מחזק את המסקנה כי היו עוד בטרם הגשת כתב האישום ראיות השוללות יסוד להאשמה.

אשר להפניית ב"כ המשיבה לע.ת. 53 - יש לזכור כי הוא כלל לא היה נוכח בישיבה נשוא ת/255, ומי שנכח בה היה המפקח מהמשרד להגנת הסביבה - ע.ת. 51, אשר היה הנציג בנמל.

מכל האמור עולה כי גם בשאלת הפיקוח החיצוני, לא ניתן לומר שהראיות שעמדו בפני המשיבה עת הוגש כתב האישום, תומכות בסבירות מסקנתה. ההיפך הוא הנכון.

זאת ועוד, השאלה הטכנית אם עד מסוים אמר מילה מסוימת, לא היא המכריעה, אלא הכרעה בדבר סבירות הגשת כתב אישום צריכה להתייחס למכלול כולו, להקשר הדברים ולהגיונם.

על המכלול פורט בהכרעת הדין.

אכן, חלק מהכרעת הדין נובע מקביעות עובדתיות המתייחסות גם למהימנות עדים.

ואולם, קיימים חלקים בהכרעת הדין, אשר אינם נשענים על שאלות מהימנות, אלא על ראיות שהוגשו בהסכמה, וכן על הגיון הדברים.

כך, הודעות עדי תביעה 64 ו- 85 הוגשו בהסכמה, בלא שהעידו בפני בית המשפט. דבריהם של אלו היו בפני ב"כ המשיבה בטרם הגשת כתב האישום, ולא ניתן לעדויות אלו המקום והמשקל הראוי בעת הגשת כתב האישום. אפנה בעניין זה להתייחסות לדבריהם בהכרעת הדין, ולמשמעות הדברים על המסקנות בעניינו של המבקש.

יש לדחות את הניסיון, הטכני במהותו, להפנות למשפט זה או אחר, הגם שלא מצאתי כאלו אשר יכולים להביא למסקנה בדבר סבירות הגשת כתב האישום. המשיבה מבקשת להסתמך בחלק מהאמרות על אמירות כלליות כגון **"כולם ידעו"**, ובחלק נוסף על אמרות של מי שכלל לא ביצעו בפועל דברים מסוימים, אלא שמעו שמועות מפי אחרים. אין בהודעות הנוספות כדי לשנות מהמסקנה בדבר היעדר יסוד סביר להאשמה עת הוגש כתב האישום.

בנוסף, יש להזכיר כי שורת טענות של המבקש והאחרים, לא נבדקו ולא נחקרו.

אף אם היתה כזאת, יש להוסיף כי אין לומר שדי באמירה כללית של עד מסוים, אל מול מכלול התמונה הראייתית, כדי להביא למסקנה בדבר סבירות הגשת כתב אישום.

אפנה לאמור בהכרעת הדין ביחס לחקירה ולאופן התנהלותה. בהתייחסנו לסבירות החלטתו של הגוף המגיש את כתב האישום, אין זה נכון להתייחס אך לאשר בא בפניו, אלא גם לאשר לא בא בפניו.

מדובר בהליך חקירה אשר לוה ע"י הפרקליטות. כך, הן בזמן אמת, והן בתום החקירה, היה צריך להיות ברור לב"כ המשיבה, אשר נתברר בסוף ההליך, בדבר אי חקירה של טענות שהועלו ע"י המבקש ואחרים, וביחס לצלילים להם היתה האזנה קשובה בהליך החקירה, לעומת צלילים להם לא היתה האזנה כלל, ואשר נדחו בביטול ע"י היחידה החוקרת, ולא נחקרו כלל.

שאלת סבירות החלטה אם להגיש כתב אישום אם לאו, קשורה בבחינת המכלול כולו. הכרעת הדין מפרטת הן את

המסקנות העובדתיות והראייתיות, והן את הבעיות בחקירה, אשר כאמור, לא הן הביאו למסקנה בדבר זיכוי, אלא הזיכוי הוא לגופו של עניין.

בבחינת סבירות החלטת הגוף המעמיד לדין יש להתייחס גם לשורת הבעיות המפורטות בפרק זה של הכרעת הדין.

לעניין זה השלכה ישירה להכרעה בשאלת סבירות החלטה על הגשת כתב אישום. אין לומר כי היתה זו החלטה סבירה להגיש כתב אישום, כאשר בחקירה עולה שורה של התנהלויות, כפי שפורטו בהכרעת הדין, לא בוצעה בדיקה, ולא ניתנו הוראות לבדיקה מתאימה ביחס לכל האמור, בטרם הגשת כתב האישום. אינני מוצא מקום לחזור על האמור בהכרעת הדין ביחס לכך, אך יש לומר כי מדובר בשורה של נושאים היוצרים לשורשי החקירה ואופן התנהלותה. החלטה על הגשת כתב אישום בהינתן השורה של ההתנהלויות הבעייתיות המפורטות בהכרעת הדין, ובהינתן המסגרת הראייתית אשר היתה בפני המשיבה, אינה החלטה סבירה, וחריגתה מגדרי הסבירות הינה ברף גבוה.

להגשת כתב אישום משמעויות רבות במישורים רבים. חלק מהמשמעויות מרחיקות לכת. להגשת כתב אישום יכולה להיות משמעות רחבת היקף במישורים כלכליים, חברתיים, משפחתיים ואישיים. לדבר השלכה על תדמית אישית וחברתית, שמו הטוב של אדם, פגיעה בהכנסות ובקריירה, הצורך להתגייס להגנה מפני האישום, ועוד. הדברים ברורים.

זהירות רבה צריכה להינקט בהפעלת הסמכות להגשת אישום פלילי כנגד אדם, לאור המשמעויות והתוצאות הנובעות לכך. זהירות זו צריכה לבוא לידי ביטוי בבדיקה קפדנית של מכלול הראיות והטענות, על פי הכללים הראייתיים והדיונים הקבועים בדין. אינני מוצא כי ננקטה מידת הזהירות הנדרשת בהגשת כתב אישום זה.

עוד אפנה לאמור בהכרעת הדין ביחס לפרשנות ופרשנות-יתר. הדברים קשורים ישירות גם לתהליך המקדים להגשת כתב אישום, ולשיקול הדעת שיש להפעיל במסגרת זו.

עוד אפנה לאמור בהכרעת הדין ביחס לניסוח כתב האישום ולדברים אשר הובאו במסגרתו, ללא כל ראייה.

מכל האמור, לאור האמור בהכרעת הדין, לאור המסגרת הראייתית שעמדה בפני ב"כ המשיבה לפני הגשת כתב האישום, ולאור הבעייתיות בהליך החקירה, כמפורט בהכרעת הדין, והעדר חקירת טענות המבקש והאחרים, המסקנה הינה כי עת הוגש כתב האישום לא היה יסוד להאשמה.

7. ב"כ המשיבה הדגישו בטיעוניהם כי כתב האישום אשר הוגש אושר ע"י פרקליט המדינה, לאחר קיום דיונים עם בכירי פרקליטות המדינה, וכי המשיבה לא הסתפקה ב"תובע סביר". ואולם, לא זהות מקבל ההחלטה או תפקידו היא המכריעה בשאלת סבירות ההחלטה. העובדה שנערכו דיונים רבים כנטען ע"י גורמים בכירים, אין בה לשעצמה כדי להביא למסקנה אם היה יסוד סביר להאשמה. ההכרעה הינה לגופו של עניין ולא על בסיס תפקידו או זהותו של מקבל ההחלטה.

8. ב"כ המשיבה מפנים לכך שנאשמים אחרים הורשעו על פי הודאתם "במרבית כתב האישום כפי שיוחס למבקש ולאחרים, על סמך אותו חומר ראיות...", ונטען כי בכך, כאשר הנאשמים האחרים "מיוצגים כדבעי ע"י עורכי דין מנוסים", יש כדי להראות שגם לדעתם היה בחומר החקירה יסוד לאשמה. אין כל ממש בטיעון זה של ב"כ המשיבה.

ב"כ המשיבה, למעשה, מבקשים להיבנות בטיעון בדבר סבירות החלטתם, על החלטת נאשמים אחרים ובאי כוחם. אין בהחלטה כאמור, ובשיקול הדעת שהופעל ע"י נאשמים אחרים ובאי כוחם, כדי להכריע בדבר שאלת סבירות החלטת ב"כ המשיבה, כאשר הוחלט על ידה על הגשת האישום.

לגופו של עניין, עיון בהסדר הטיעון אשר הוגש במסגרת המסמכים שהוגשו כעת בהסכמה, מעלה כי כולל הוא דברים נוספים, קשים וחמורים, אשר לא יוחסו למבקש, ואף לא למי שהיה נאשם 3.

על פי הסדר הטיעון קיימת הודאה בכל העובדות אשר באישום השלישי. האישום השלישי עניינו פרשת צ'יף אסיה, ובכתב האישום המקורי הואשמו באישום זה נאשמים 3, 4 ו- 6. עצם העובדה שקיים אישום בכתב אישום אשר בבסיס אותו הסדר טיעון, אשר לא הופנה כנגד המבקש (וגם לא כנגד מי שהיה הנאשם 1), משמיט את הקרקע תחת הניסיון להשוות את עניינו של המבקש לעניינם של אחרים, אשר הגיעו להסדר טיעון, כאשר בכתב האישום בעניינם קיים אותו אישום נוסף, אשר קיימת הודאה במלוא עובדותיו ע"י הנאשם 4.

העובדות והעבירות הנוספות אשר יוחסו לנאשם 4 במסגרת אותו אישום שלישי, אשר כאמור לא יוחסו למבקש (וגם לא למי שהיה הנאשם 1), הינן חמורות ביותר. לא ארחיב בדבר החומרה של העובדות והעבירות הללו, ואפנה בעניין זה להתייחסות בהכרעת הדין לאישום השלישי, לדברי עד המדינה, ולחומרה הרבה של המעשים בהם הוא הודה. עוד יש להוסיף, כי אף ביחס למי שהיה הנאשם 3, וזוכה, לא יוחסה אותה חומרה של מעשים שיוחסה לנאשם 4.

מכל האמור, כלל לא ברור הכיצד זה מבקשת המשיבה ללמוד מהסכמתו של נאשם פלוני להודות בכתב אישום הכולל עובדות ומעשים נוספים על אלו שיוחסו למבקש, דבר סבירות הגשת כתב אישום כנגד המבקש, אשר לא יוחסו לו מאומה מהעובדות והעבירות הנוספות אשר באישום השלישי כאמור.

זאת ועוד, החלטה של נאשם לקבלת הסדר טיעון וענישה מסוימת, קשורה במכלול של שיקולים, אשר מובן שהם מורכבים וקשורים לכל אשר מיוחס לו, וההסדר כלל התייחסות לשורה של אישומים.

יש להוסיף כי אותו אישום שלישי אשר יוחס לנאשם 4 ולא יוחס למבקש, כלל עבירות אשר יכולה היתה להיות להן משמעות עונשית חמורה ביותר, על רקע הנסיבות הקשות והחמורות של העובדות המתוארות שם, ובנוסף כלל אותו אישום עבירות של הלבנת הון ועבירות על פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), אשר להן גם יכולה להיות משמעות עונשית כלכלית מקיפה ביותר.

כל אלו משמיטים את הבסיס לניסיון להשוואה בין עניינם של האחרים לעניינו של המבקש, וככלל לכתב האישום נשוא הליך זה.

9. אני מוצא כי מתקיימת גם העילה השנייה הקבועה בסעיף 80(א) לחוק העונשין, בדבר **"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"**.

באיזון הנדרש לצורך הכרעה בשאלת התקיימות או אי התקיימות עילה שנייה זו, יש לבחון שורה של שיקולים כפי שפורטו במצוטט לעיל.

אכן, יש לנהוג זהירות בהטלת הוצאות ההגנה ופיצוי על מעצר, שכן לצד הפגיעה שנפגע אדם שהוגש נגדו כתב אישום וזוכה, קיימים השיקולים הקשורים באי ריפוי ידי התביעה, וכאמור, השיקולים המרכזיים הינם שיקולי צדק, ואלו אינם עוסקים אך בנאשם שזוכה, אלא גם בצורך למימוש האינטרס הציבורי של העמדת אדם לדין.

בחינת מכלול הנסיבות בעניינו של המבקש מביאה למסקנה ברורה בדבר התקיימות נסיבות המצדיקות תשלום הוצאות ההגנה ופיצוי על מעצרו.

כפי שפורט לעיל, ב"כ המשיבה אישרו כי בעניינו של המבקש לא מתקיימות נסיבות אשר בעטיין נשללים פיצויים מנאשם שמזוכה. לאור זאת לא ארחיב בענין זה, ויצוין אך כי המבקש לא הקשה באופן כלשהו על ירידה לחקר האמת. ההיפך הוא הנכון, את גרסתו העקבית והמהימנה הביא בפני היחידה החוקרת עוד מהרגע הראשון.

נטען ע"י ב"כ המשיבה כי לצד העובדה שביחס למבקש לא מתקיימות נסיבות אשר בעטיין נשללים פיצויים מנאשם שמזוכה, הרי שהוא לא פירט נזקים מיוחדים כמפורט בפסיקה. אין לקבל טענה זו.

המבקש פירט, הן בעדותו והן בבקשתו, את המשמעות הקשה של ההליך הפלילי עליו, בשורה של מישורים, חברתיים, כלכליים, משפחתיים, וכמובן אישיים. המבקש שימש בתפקיד בכיר של מנכ"ל הנמל, ובאחת מצא עצמו עצור, ובהמשך נדרש לניהול הליך משפטי.

אינני מוצא כי יש להרחיב לעניין עצם הפגיעה במבקש, שכן הדברים ברורים. מדובר בפגיעה קשה ומקיפה.

ביחס להוצאות שהוציא המבקש להגנתו, הוגשה הודעה מוסכמת, וממנה עולה כי לאור שורת החשבונות אשר הוצגו בפני ב"כ המשיבה, הסכום אשר הוציא המבקש מכיסו להגנתו עולה משמעותית על הסכומים המקסימאליים אשר ניתן לפסוק במסגרת סעיף 80 לחוק העונשין.

ב"כ המשיבה טוענים כי המשיבה לא פעלה בזדון ולא פעלה ללא סיבה סבירה, וכי היה אינטרס ציבורי רב בהעמדת המבקש לדין. אינני מוצא כי המשיבה פעלה באופן סביר. המסקנה היא כי המשיבה פעלה באופן בלתי סביר, כמפורט לעיל, וכעולה מהאמור בהכרעת הדין. מדובר ברף גבוה של חוסר סבירות.

מובן כי קיים אינטרס ציבורי מובהק בהעמדה לדין של מי אשר קיימות לגביו ראיות כי ביצע עבירות. אולם במקרה זה אין ולא היו ראיות כאלו, והראיות מביאות למסקנה הפוכה מהנטען בכתב האישום. האינטרס הציבורי האמור אינו שולל, בנסיבות האמורות, פיצוי ותשלום הוצאות הגנה. זאת בפרט בהינתן מידת חוסר הסבירות כאמור לעיל.

מכל האמור, אני מוצא כי שיקולי הצדק מביאים למסקנה ברורה בדבר התקיימות נסיבות, בעניינו של המבקש, המצדיקות תשלום הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו.

יש לדחות את טענת המשיבה על כי הואיל והארכת המעצר היתה בהסכמה, אין לפסוק פיצוי בגין ימי מעצר. העובדה שהיתה הסכמה, ואף אם לא היתה הסכמה, העובדה שבית משפט מחליט להורות על הארכת מעצר, אין משמעותה שלילת הזכות לפיצוי בגין ימי המעצר.

בע"פ 1767/94 יוסף נ' מ"י פ"ד נג(1), 505 נפסק כי בעצם העובדה שנקבע בהחלטות מעצר עד תום הליכים קיומה של תשתית ראייתית, אין כדי לחסום בקשה לפיצוי על בסיס העדר יסוד להאשמה, בין היתר לאור כך שהחלטה בעניין מעצר עד תום הליכים עוסקת במכלול שיקולים שונה מזה העומד ביסוד העמדה לדין (עמ' 516 לפסק הדין).

קל וחומר בענייננו, שאף לא היה הליך שכזה, אלא היה הליך מעצר לצרכי חקירה, למשך 4 ימים.

המבקש זוכה, ומעצרו היה בגין המיוחס לו בכתב אישום, אשר גם לא היה יסוד סביר להגשתו.

במצב דברים זה, זכאי הוא לפיצוי מלא גם על ימי מעצרו.

השיקולים אשר הותוו בפסיקה לשלילת פיצוי נאשם אשר זוכה, בגין מעצרו, כאמור אינם מתקיימים בעניינו של המבקש. שיקולים אלו מתייחסים לאותן נסיבות, אשר ב"כ המשיבה אישרו שאינן מתקיימות ביחס למבקש.

כפי שפורט לעיל, שאלת טיב ומהות הזיכוי, צריכה לקבל משקל בהכרעה בשאלת תשלום הוצאות ההגנה והפיצוי, הגם שאין זו שאלה בלעדית ומכרעת. בעניינו של המבקש המסקנה בהכרעת הדין אינה בדבר זיכוי מחמת הספק, אלא המסקנה הינה בדבר זיכוי פוזיטיבי, אשר יש להגדירו בביטוי בו עשה בית המשפט העליון שימוש בע"פ 4466/89 - "זיכוי מטהר".

יש לתת משקל לקביעה בהכרעת הדין, על כי הזיכוי כולל מסקנה פוזיטיבית כי לא בוצע על ידי המבקש והאחרים

המיוחס להם בכתב האישום, וכי לא נמצאו פגם או סטייה מהשורה. יצוין כי האישום היחיד בו הזיכו היה מחמת הספק, הינו האישום השלישי אשר יוחס למי שהיה נאשם 3 בלבד.

10. מכל האמור, מתקיימת בעניינו של המבקש כל אחת משתי העילות החילופיות, הקבועות בסעיף 80(א) לחוק העונשין, ויש להורות כי אוצר המדינה ישלם למבקש את הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו.

11. תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב - 1982 ("התקנות"), קובעות את סכום הפיצוי המרבי בעד יום מעצר ולתשלום הוצאות הגנה של עצור או נאשם.

סעיף 8(א) לתקנות קובע כי סכום הפיצוי המרבי בעד יום מעצר הוא החלק ה- 25 של השכר החודשי הממוצע במשק. השכר הממוצע המעודכן הינו - 9,802 ₪, ולפיכך התשלום בגין כל יום מעצר הינו 392.08 ₪.

המבקש היה עצור 4 ימים, ולפיכך הפיצוי בגין מעצרו הינו בסך 1,568.32 ₪.

12. על פי התוספת לתקנות, הוצאות ההגנה של עצור או נאשם הן כדלקמן:

בגין הכנה וישיבת בית משפט שנועדה להארכת מעצר - 2,294 ₪, בגין הכנת התיק וישיבה ראשונה בבית המשפט המחוזי - 4,587 ₪, ובגין ישיבה נוספת - 1,376 ₪.

בהודעה המוסכמת שהוגשה הוסכם כי סך הדיונים שהתקיימו הינו 70, מתוכם שניים אשר לא היו רלבנטיים למבקש, ולפיכך לא התייצב אליהם, ומתוך 68 הדיונים, התקיימו 55 דיוני הוכחות אשר המבקש נכח בכולם, למעט דיון אחד באישור בית המשפט, ועוד 5 ישיבות להקראה, סיכומים והכרעת דין, והדיונים האחרים היו ישיבות טכניות ביחס לניהול ההליך, וכן דיון אחד בפני מותב אחר, ודיון מעצר במסגרת החקירה.

תקנה 9(ב) לתקנות קובעת כי כאשר נוכח בית משפט שבנסיבות העניין מן הצדק לקבוע תשלום הוצאות בעד שכר טרחת עו"ד גבוה מהאמור בתוספת, רשאי הוא לקבוע סכום גבוה יותר בשיעור שלא יעלה על 50%.

בעניינו של המבקש מתקיימים גם הנימוקים לשכר טרחה גבוה כאמור, משיקולי צדק, ואני מוצא כי יש לקבוע שכר טרחה בשיעור הגבוה האפשרי לפי תקנה 9(ב), ביחס לישיבות ההוכחות.

מכל האמור, יש לפסוק לזכות המבקש הוצאות הגנה כדלקמן:

בגין ישיבת הארכת המעצר בבית משפט השלום - 2,294 ₪; בגין הכנה וישיבה ראשונה בבית המשפט המחוזי - 4,587 ₪; בגין 54 ישיבות הוכחות סך 2,064 ₪ לכל ישיבה, שהם 111,456 ₪; בגין 6 ישיבות נוספות (לא כולל הישיבה הראשונה) סך 1,376 ₪ לכל ישיבה, שהם 8,256 ₪.

סך הוצאות ההגנה הינו: 126,593 ₪, זאת בנוסף לפיצוי בגין המעצר כמפורט לעיל.

13. אשר על כן, אני מורה כי אוצר המדינה ישלם למבקש פיצוי בגין ימי מעצרו ותשלום הוצאות הגנתו בהליך זה, בסך כולל של 128,161.32 ₪.

התשלום יבוצע בתוך 30 יום מהיום.

ההחלטה תישלח לצדדים.

ניתנה היום, ט' אלול תשע"ח, 20 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.